

Kleine Weerd

1 Voormalige akkers/graslanden. Het grootste deel van het huidige natuurgebied was vroeger in gebruik als grasland en akker waarop tarwe en bieten werden verbouwd.

2 Dit verharde pad langs de Limburglaan verbindt de beide ingangen van Kleine Weerd.

3 Dit water, niet veel verder dan een beekje, is een vroegere loop van de Maas. Er ontwikkelt zich nu moeras en beekbegeleidend bos.

4 Jac. P. Thijsse monument, tevens drinkplaats voor vogels, stond vroeger aan het geboortehuis van Jac. P. Thijsse in Maastricht. Hij was een van de nestors van de Nederlandse natuurbescherming. Toen het monument vanwege nieuwbouw weg moest, heeft het hier een nieuwe zinvolle plek gekregen.

5 Langs de Maasoever heeft Rijkswaterstaat een 'voor-oever' aangelegd. Hierbij is de bestaande oeverbeschoeiing van basaltblokken weggehaald. De nieuwe kale oever is

overgeleverd aan het spel van de rivier. Op een afstand van 5 meter van de kant zijn de basaltblokken weer neergelegd waardoor de scheepsgolven niet te sterk de oever kunnen beschadigen. Tussen de twee oevers is dus een smalle zone ontstaan voor moeras- en oobosontwikkeling.

Op verkenningstocht met...

Het is mogelijk een rondleiding te laten verzorgen in de gebieden. U leert de mooiste plekken kennen en krijgt uitleg over natuurontwikkeling, de verschillende planten en dieren in het terrein en de begrazing met Koniks en Galloways.

Inlichtingen:

[Redacted contact information]

Voor nadere informatie, ook over één van de andere 40 natuurgebieden van Stichting het Limburgs Landschap, Postbus 4301, 5944 ZG Arcen, 077-4737575.

Eijsder Beemden en Kleine Weerd

Nieuwe natuur om te ontdekken

Stichting
het Limburgs
Landschap

De Eijsder Beemden en de Kleine Weerd zijn twee nieuwe natuurgebieden op de oevers van de Maas. De Klein Weerd ligt in Maastricht, pal naast het Gouvernement en is 12 ha groot. De Eijsder Beemden liggen tussen Oost-Maarland en Eijsden; de oppervlakte bedraagt bijna 55 ha. In beide gebieden kunt u de spontane ontwikkeling volgen van het landschap onder invloed van de Maas en natuurlijke begrazing met halfwilde runderen en paarden.

Grindwinning Grindwinning heeft in belangrijke mate het huidige uitzicht van de Eijsder Beemden bepaald. Vroeger was het gebied een kleinschalig landbouwgebied. Eind zestiger jaren werd het een grindgroeve. Het ontstane grindgat werd voor een deel opgevuld en aan dit gedeelte werd een parkachtig uiterlijk meegegeven. Er werden bomen geplant en vijvers gegraven. Het huidige beheer laat een meer natuurlijke ontwikkeling van de plantengroei toe. Verwacht wordt dat zich binnen een paar jaar zowel rond de gegraven plassen als in de graslanden een weelderige begroeiing zal ontwikkelen.

Buidelmees

Eiland in de Maas De Kleine Weerd is deels het restant van een vroeger eiland in de Maas, hetzelfde eiland waarop ook het Gouvernement is gebouwd. Het bestaat verder uit lager gelegen beddingen van oude Maaslopen.

Invloeden van de rivier Bijna elk jaar overstroomden delen van de Kleine Weerd en de Eijsder Beemden. Andere delen komen nooit of vrijwel nooit onder water. Zo ontstaan onder invloed van de rivier belangrijke verschillen tussen hogere en lagere delen van de terreinen. Er zijn laagtes waar klei is afgezet maar ook hogere zandruggen en grindvlakt elk met hun eigen flora en fauna.

De honderden planten- en diersoorten van de Eijsder Beemden en de Kleine Weerd - van Heksenmelk tot Zomerfijnstraal en van Meerkikker tot Buidelmees - hebben één ding gemeen: ze zijn allemaal aangepast aan de grillen van de rivier.

Ooibos Bossen in het overstromingsgebied van r en noemen we ooibossen. Van alle bossen in Europa bevatten ooibossen de grootste verscheidenheid aan planten en dieren; ze kunnen als tegenhangers van de tropische regenwouden worden beschouwd. In België en Nederland komen ooibossen maar weinig voor. In de Eijsder Beemden en de Kleine Weerd kan dit bostype zich nu ontwikkelen en u kunt dit komen bekijken. In de Kleine Weerd zijn vooral aan de zuidkant veel jonge bomen te zien. Ze zijn daar gekiemd uit zaad dat zowel door de wind als door de rivier is meegebracht. In Eijsder Beemden ontstaan jonge wilgenbossen

Sabelsprinkhaan

rond de plassen, terwijl het ooibos zich elders ook vanuit de hagen uitbreidt. Verspreid over het hele gebied komen al jonge bomen voor die gekiemd zijn uit zaad.

Koniks en Galloways Het Maasdal is van nature het domein van grote grazers. Door de voedselrijkdom groeien de planten erg snel dus is er genoeg te eten. Zonder de grote grazers als runderen en paarden zouden vruchtbare gebieden als de Eijsder Beemden en de Kleine Weerd snel in een ondoordringbaar woud veranderen. De dieren zorgen door hun graasgedrag juist voor veel variatie: er ontstaan zowel open plekken, ruige graslanden als

struikgewas. Door die grote verscheidenheid kunnen tal van planten- en diersoorten zich in deze gebieden vestigen of handhaven want iedere soort heeft zo zijn eigen voorkeur.

In het voorjaar van 1994 zijn in Eijsder Beemden zowel Koniks als Galloways losgelaten. Op de Kleine Weerd graast sinds maart 1995 een kleine kudde Koniks.

Koniks zijn de rechtstreekse afstammelingen van het West-europese wilde paard: de Tarpan. Galloways zijn geharde Schotse runderen. Qua levenswijze vertonen ze veel overeenkomst met het uitgestorven oerrund. Omdat de dieren zo sterk zijn, hebben ze nagenoeg geen verzorging nodig. Geboortes van kalveren en veulens gebeuren gewoon in het gebied. In de zomer is er door de voedselrijkdom van het gebied zeer veel plantengroei. Er lopen zoveel dieren dat niet alles wordt opgegeten, daardoor is er ook in de winter voldoende te eten. De winterharde dieren lopen hier dus het hele jaar vrij rond.

Stieren en hengsten

De paarden en runderen lopen in kuddeverband dus inclusief hengsten en stieren. Dat betekent dat ze de kuddes ook tegen 'gevaar' beschermen. Ze weten dat mensen hen niets doen, maar ze zijn niet zo tam als dieren in een kinderboerderij.

Afstand bewaren is daarom verstandig, vooral als er veulens en kalveren zijn. Als de dieren weglopen, kunt u ze beter niet 'achtervolgen'. Paarden die gevoerd worden, gaan bedelen. Ze worden daardoor opdringerig en vervelend tegen mensen, ook als die geen eten bij zich hebben. Overigens is er voor de dieren genoeg eten in het terrein aanwezig, dus voederen is zelfs in de winter niet nodig.

Honden Honden worden door de dieren instinctmatig als gevaarlijk gezien, ook al is uw hond nog zo aardig. Ze kunnen uw hond zonder aanleiding insluiten en dat is voor u en uw hond een onplezierige ervaring. In de Kleine Weerd mogen honden alleen aangelijnd worden meegenomen op het verharde

Herfsttijloos

pad dat evenwijdig aan de Limburglaan loopt. In de Eijsder Beemden mogen honden aangelijnd meewandelen in het gedeelte dat direct aan het dorp Eijsden grenst (tot aan de kantine van Watersportvereniging Eijsden). Elders mogen in de terreinen dus geen honden komen. Bezoek blijft voor eigen verantwoordelijkheid.

Voor samenwerking meer natuur

Voor de realisatie van de Eijsder beemden heeft de gemeente Eijsden haar gronden langs de Maas beschikbaar gesteld. Het natuurgebied is nu eigendom van de Stichting het Limburgs Landschap. De overige betrokken partners zijn Rijkswaterstaat, RIZA, de Provincie Limburg, het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, het Wereld Natuur Fonds en de Stichting Ark.

Bereikbaarheid

Per bus en trein De Kleine Weerd ligt op loopafstand (15 minuten) van NS station Maastricht. Van daaruit kunt u ook bussen 5 of 10 nemen

Hondsroos

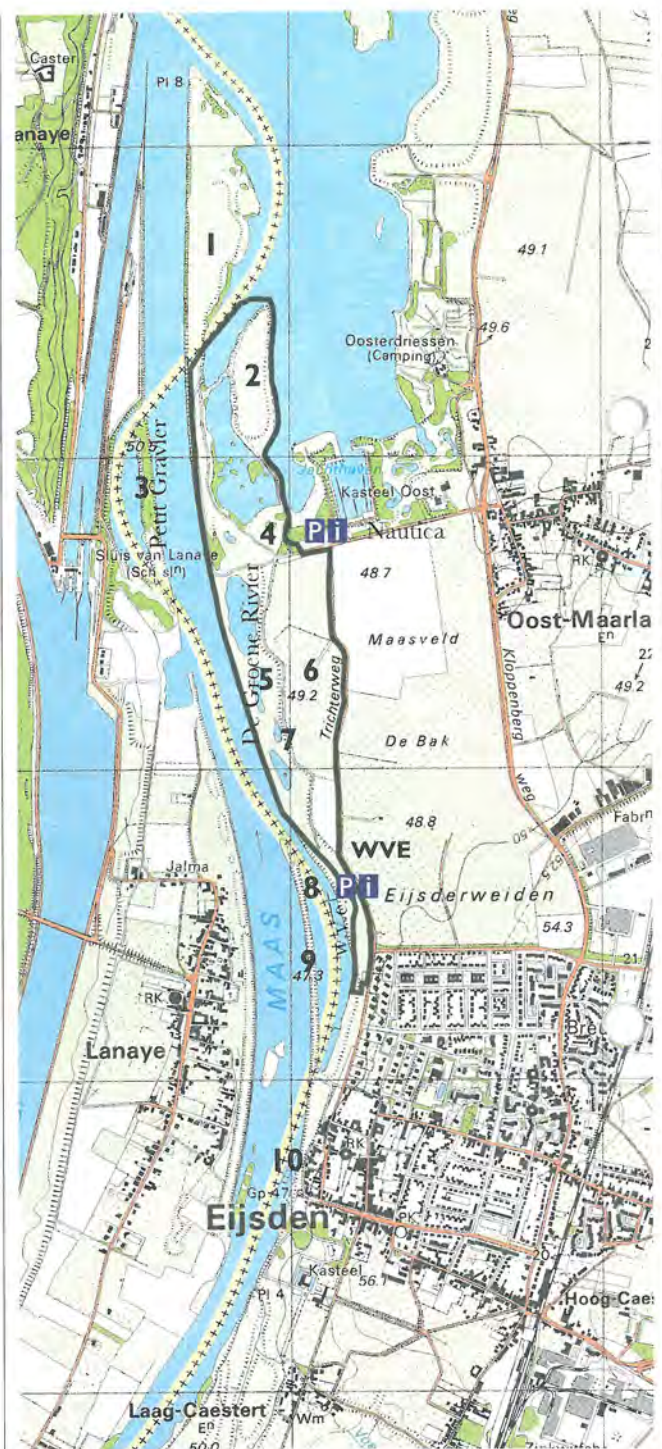

tot aan het Gouvernement. Het natuurgebied Eijsder Beemden ligt op loopafstand (15 minuten) van NS station Eijsden. Vanaf NS station Maastricht kunt u ook bus lijn 58 nemen tot aan de halte Vroenhof.

Per fiets of per auto De Kleine Weerd ligt pal naast het Gouvernement. Daar kunt u ook parkeren. De Eijsder Beemden bereikt u door vanuit Maastricht de Maas stroomopwaarts te volgen; vooral per fiets is dit een leuke route. In het dorp Oost-Maerland gaat u rechtsaf (pijl VVV volgen), op het einde van deze weg bevindt zich de ingang van het natuurgebied en is er parkeergelegenheid.

Toegankelijkheid Auto's en motoren mogen de natuurgebieden niet in. Fietsen mag wel, maar wandelaars hebben voorrang.

Betreding van het gebied is op eigen risico. Houd afstand tot de paarden en de runderen. Voeder de dieren niet; het verstoort hun natuurlijke graasgedrag.

Eijsder Beemden

1 Het schiereiland l'Illa is een stukje België dat aan de 'Nederlandse' zijde van de Maas gelegen is. Door afsnijden van een oude Maasbocht is de rivier rechtgetrokken. Stukken land zijn daardoor aan de andere kant van de rivier komen liggen. l'Illa behoort niet tot het natuurgebied en is nog in agrarisch gebruik.

2 Het Oostereiland is een restant van een voormalig eiland in de Maas. Het werd niet ontgrind omdat er teveel klei in de ondergrond zat. In het kader van de herinrichting werden er bomen geplant.

3 La Frayère du Petit Gravier is een stukje Nederland gelegen aan de Belgische zijde van de Maas. Het heeft zich in de loop der jaren ontwikkeld tot een zeer soortenrijk natuurontwikkelingsgebied. Het is bereikbaar vanaf de sluis van Ternaaien.

4 Deze spontaan opgeslagen wilgenbosjes vormen een aanzet tot de ontwikkeling van meer uitgebreide oorbossen.

5 Oosterweerd. Dit deel van het grindgat is weer geheel met grond opgevuld. Het is als grasland jarenlang intensief gebruikt, maar kan zich nu ontwikkelen tot een bloemrijke weide. De plassen zijn gegraven in het kader van de herinrichting. Ze worden in voor- en najaar veel door trekvogels bezocht.

6 De 'Hoge Gronden' waren tot de start van het natuur-

ontwikkelingsproject in agrarisch gebruik. De aanwezige hoogstamboomgaarden getuigen hier nog van. Waar vroeger maïs geteeld werd, ontstonden de eerste jaren massieve distelruigtes, die nu worden teruggedrongen ten voordele van meer bloemrijke begroeiingen. Waar vroeger minder mest gebruikt werd, ontstaan vlugger bloemweiden.

7 Deze dubbele haag is ooit aangeplant om het vroegere grindgat af te schermen van de hogergelegen gronden. Om paarden en runderen toegang te geven tot deze hoge gronden, is er een aantal gaten in de hagen gekapt. Het is een geliefkoosde herkauwplaats voor de Galloways. Vanuit de haag vindt ook bosvorming in het aangrenzende grasland plaats.

8 De grote plas waarin ook de jachthaven is aangelegd, is een oude grindwinningsplas.

9 De Belgische dam is een smalle landtong die eigendom is van de Waalse Dienst voor de Scheepvaart.

10 In 'Het Bat' legde vroeger de veerpont aan die Eijsden verbond met het Belgische dorp Lanaye. Er zijn plannen om weer een voetgangers- en fietserspont in de vaart te nemen.